

Shri Raghunatha Temple MSS. Library,
JAMMU

No. ४७६२

Title गुरुदहस्याङ्गः पूजाविधानसौत्रम्

Author *

Extent ६ पत्राणि Age *

Subject तैत्तिरीयम्

गुह्यरहस्यंग पूजाविधानम् विश्वसारोद्गारे

ध७ द१

7-9

4761
F. 26

91

श्रीगणेशायनमः श्रीदेव्युवाच देवदेवजगन्नाथजज्ञानग्रहकार
 क ॥ गुरोस्तत्त्वप्रदीपिकांबदसोमकलाधर ॥ १ ॥ गकारं च कथं देवरेफं
 तत्र च कीदृशं ॥ उकारं च कथं देववदमेकरुणानिधे ॥ २ ॥ मंत्रं च कीदृ
 शं देव किं ध्याने कस्य पूजने ॥ कथं मनो लयं याति देवता किं प्रसीदति
 ॥ ३ ॥ ईश्वर उवाच ॥ अतिगोप्यं त्वया पृष्ठं लोकतत्त्वं वरानने ॥ अवाच्यम
 पिव ह्यामितवस्तेहासुरे श्वरि ॥ ४ ॥ वेदागमपुराणानि तत्समानि व
 दूनि च ॥ तद्रहस्यं प्रवक्ष्यामि शृणु त्वं वरवर्णिनि ॥ ५ ॥ मंत्राणां कोटि

कोटीनांतस्य पीठदिदेवताः॥ तस्य तत्त्वं प्रवक्ष्यामि सिध्यंत्येव न संश
 यः॥ ६॥ मंत्रमूलं गुरो वा क्यं पूजामूलं गुरोः परं॥ ध्यानमूलं गुरोर्म
 तिर्मौल्यमूलं गुरोः कृपा॥ ७॥ गकारं गगनाकारं रेफं तारकमद्वयं॥
 उकारं तुरीयं प्रोक्तमिति ज्योतिरूपकं॥ ८॥ सर्वमंत्रस्वरूपस्य गव
 र्गबीजमुच्यते॥ रेफः शक्तिर्बीजं तद्वदुकारः कालिकं स्मृतं॥ ९॥ ग
 कारं गगनाकारं रेफं तारकमद्वयं॥ उकारं तुरीयं प्रोक्तं चिंतयेद्भव
 शान्तये॥ १०॥ एवं वर्णाश्च संयुक्ता अन्तर्लोमादि लोमतः॥ प्रतिलोमा

स्तो
२

न्स्वानुच्चार्यसिध्यंत्येव न संशयः ॥११॥ यं यं काममनुद्दिश्य तत्तद्भाषोप-
दिष्टये ॥ तत्तद्वर्णवसंयुज्येत्सर्वकार्यार्थसिद्धये ॥१२॥ जपेन्मंत्रं महागो-
प्यंत वस्त्रे हातप्रकीर्तितं ॥ रक्षणीयं प्रयत्नेन पिंडस्य जीवनं यथा ॥१३॥
सम्यग्गुणाय शान्ताय गुरुभक्तिरताय च ॥ दातव्या च त्वया विद्या इतरे-
ण कदाचन ॥१४॥ श्रीदेव्युवाच ॥ देवानां देव ईशान आदिमध्यांतवर्ज-
ितं ॥ तत्स्वरूपं रहस्यं च वद मे कुरुण निधे ॥१५॥ गुणगुणस्वरूपा यनि-
र्गुण यगुणात्मने ॥ सकलं निष्कलं चैव ब्रह्मेन कृतं सत् ॥१६॥ ईश्वर उवा-
च ॥ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि रहस्यानामनुत्तमं ॥ जरा मृत्युं च यं शोकं स्मर-

६
२

एष्टिद्विनश्यति ॥१७॥ तारं पूर्वमुद्रित्यमन्यं दद्यादनेतरं ॥ मायानाहं समु-
 द्रित्यनयं दद्यादनेतरं ॥१८॥ अमृतं बीजसंयुक्तं अंते उकार एव च ॥ दद्यादिहं
 ववाक्येन अमृतं सुरलोकं कृतं ॥१९॥ वायुबीजेन संयुक्तं नृतं दद्यादनेतरं ॥
 तद्बीजं पुनरुद्रित्यरुतन्मंत्रं प्रयोजयेत् ॥२०॥ तस्य रहस्यं पूजां च प्रवक्ष्यामि
 विधानतः ॥ यस्य चार्चनमात्रेण लुप्तानवन्ति देवताः ॥२१॥ अमूर्तिकं निराका-
 रं निर्विकल्पं निरामयं ॥ नित्यानंदं सदा पूर्णं सद्गुरुं तं नमाम्यहं ॥२२॥ एवं ध्या-
 त्वा गुरुं देवि कुर्यादावाहनादिकं ॥ आसनं पादुकां चैव अर्घ्यं पादौ दत्तं तथा ॥
 २३॥ स्नानालंकारं चैव स्रग्वासादिभिर्नृपणं ॥ अन्यानि राजचिह्नीनि द-

ॐ ह्रीं श्रीं नमः सर्वभूते ॥ ॐ ह्रीं श्रीं नमः सर्वभूते ॥

द्यात्सर्वीणिदेशिके ॥ २४ ॥ वासनात्सर्वगंधानां सर्वभूतेषु संस्थितं ॥ गंधाद्यर्थ
 तद्विद्रूपं सुगंधाद्यर्थयाम्यहं ॥ २५ ॥ नित्यज्ञानप्रदीपाय निर्नेरसुखदायिने
 ॥ निर्विकल्पाय शोताय तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ २६ ॥ हिराक्षरस्वनूपाय शो
 ताय गुरुमूर्तये ॥ अखंडमंडलंध्यायेदक्षतंतद्वहाम्यहं ॥ २७ ॥ वनस्पत्युद्ग
 बोधूपोगंधोद्योगंधजतमः ॥ कपूररागरुसंयुक्तं सुधूपं प्रतिगृह्यतां ॥ २८ ॥
 नानारश्मिषु संभूतं सर्वलोकैकसाक्षिणं ॥ व्यापकं सर्वभूतानां स्वयं ज्योतिर्ह
 राम्यहं ॥ २९ ॥ नैवेद्यं षडसोपेतं नानानस्य समन्वितं ॥ अमृतमयसंभूतं नैवेद्यं
 प्रतिगृह्यतां ॥ ३० ॥ आपो ब्रह्माण्डमित्याहुः सर्वबीजप्रकाशकः ॥ रसमत्योरसात्का
 हापोशनं प्रतिगृह्यतां ॥ ३१ ॥ हिरण्मयो यं प्राणात्मा जंगमेह हि संस्थितं ॥

तत्रोसि सर्वज्ञानं चिद्रूपो हि सदा शिवः ॥३२॥ अपवित्रोति शुद्धात्मा अपो वा
 दण संस्थिताः ॥ अग्निः शुचेति चित्तात्मा च मनीयं प्रतिगृह्यतां ॥३३॥ मनोज्ञा
 ति त्रये वस्मनि विक्लपे स्वते जसि ॥ सर्वेति मिरहरणं नीराज्यं प्रतिगृह्यतां ॥
 ३४॥ चिंतामणिमनंतो यं सर्वलोके कसाक्षिणं ॥ गुरु रूपधरं देवं प्रणम्य पुरु
 षोत्तमं ॥३५॥ सर्वाय सर्वरूपाय सर्वकर्मणि साक्षिणे ॥ सर्वहृदि निवासाय सर्व
 सर्वज्ञाय नमोस्तुते ॥३६॥ त्रैलोक्य पूजितं पादत्रिशक्तिगुणधारिणं ॥ त्रिभि
 र्वस्मै रूपाय त्रिभिस्तत्त्वात्मने नमः ॥३७॥ उरसा शिरसा चैव हस्तपादसमन्वि
 तं ॥ मनसा कर्मणा वाचा श्रीगुरुं प्रणमाम्यहं ॥३८॥ एवं प्रणम्य देवेशि यदीप्सा

प्राप्य कामया ॥ तस्मिंस्तुष्टे जगत्तुष्टिर्नवत्येव न संशयः ॥ ३९ ॥ श्रीदेव्युवाच
 ॥ आदिनाथा यदेवा देवा यस्तुरासुर नमस्कृत ॥ रदस्यस्यान पूजां च वरमेत्वं
 कृपानिधे ॥ ४० ॥ यस्यस्यानं यदा चक्रं यत्पूजां त्विष्टदेवतां ॥ कृपया वरमे
 देव चरणं चिंतयाम्यहं ॥ ४१ ॥ ईश्वर उवाच ॥ शृणु नामिन्नितत्त्वेन प्रवक्ष्या
 मियथाविधि ॥ न्यासपूजान् संधानं प्रकारं शृणु नाधिके ॥ ४२ ॥ सप्तद्वीपं
 चतुर्वर्तनं सप्तवृत्तां डसागराः ॥ इन्द्रादिदेवताः सर्वे यद्येरीरेव संति च ॥ ४३ ॥
 जप्त्वा हो पूजिते देवि पूजिताः सर्वदेवताः ॥ उपेन्द्रवरुणो ग्निश्च नरवाग्नेषु च
 तिष्ठन्ति ॥ ४४ ॥ पादौ परिद्रुमाः सर्वे गन्धर्वो नो गदेवताः ॥ जान्वोऽश्वमेत
 पालश्चैव जंघयोर्भैरवा द्वयः ॥ ४५ ॥ आधारे पद्मि शक्तिश्च पूजयेदुत्त

मास्मृतिः॥ स्वाधिष्ठाने च देवेशि जगद्योनिः पितामहः॥४६॥ स्वं पूजये
 त्वशक्ता वनिर्गुणं सर्वनावनं॥ कुलोत्सागराः सर्वसप्तदीपा वसुंधरा
 ॥४७॥ रुक्विंशच्च वत्सोऽनानि मूले वसन्ति च॥ नामौ पूज्यं च यत्नेन हे
 वदेवं च तृजं॥४८॥ इंद्रादिदेवताः सर्वास्तुष्टा भवंति योगिनः॥ हृदये प्रा
 णमाशानं परमात्मा सदाशिवः॥४९॥ पंचवक्त्रं महादेवमु मया सहितं शि
 वे॥ कंठे च मातरः सर्वा जीवविद्या समन्विताः॥५०॥ त्रिलोकपादमास्थाय
 योजयेत्पुरुषोत्तमं॥ सप्तकोटिमहामंत्रादंतमूले च तालुके॥५१॥ जिह्वाग्रे
 वेश्वरी प्रोक्ता चिबुके वरुणा मित्रताः॥ चंद्रसूर्यद्वयार्नेत्रे कर्णौ च अग्निदेवताः॥५२॥
 क्रवोर्मध्ये महाप्राणं नदं विंदु समर्चयेत्॥ मंडलेन्यस्यते देवि वत्सा विस्मृत्तं यं पुनः॥५३॥

॥

५

शक्तिः

५

पंक्तिभिर्वसुतेतत्रचतुःषष्टिगृहेषुच॥चतुःषष्टिश्चमध्येचदेवीचैवैकसंस्थिताः
 ॥५४॥ प्रकृतिश्चस्वशक्तिश्चशिवशक्त्यासमन्विताः॥नाहंचचर्चितावस्मानचै
 वचर्चितोहरिः॥५५॥ मूलारक्तपदद्वंद्वंमस्तकेतुविराजिता॥शानवस्यानया
 मध्येतस्मैश्रीगुरुपादुकां॥५६॥ रुवंप्रपूज्यदेवेशियद्विष्टेद्विष्टकाम्यया॥
 अन्यथानिष्फलंयातिगुरुपादार्चनंविना॥५७॥ धर्मार्थकाममोक्षाणांअधि
 कंचगुरुःस्मृतः॥तस्यसंतुष्टिमात्रेणसर्वकार्यार्थसिद्धिर्ह॥५८॥ गुरुमूलाः
 क्रियाःसर्वानुक्तिफलप्रदाः॥तस्मात्संबो गुरुर्नित्यंउक्तायेषुफलप्रदाः॥५९॥
 गुरुनिष्ठांचपूजांचकर्तव्यांचदिनेदिने॥परांगतिमवाप्नोतियत्सरैरपिदुर्लभं॥
 ६०॥ निमिषेनिमिषार्धवानुद्वंमाने संस्मरेत्॥सरुवपतितो ज्ञेयः सत्यं सत्यं व
 दाम्यहं॥६१॥ नित्यज्ञानप्रदापायनिर्दुःखदरायिने॥निर्विकल्पायशोताय

तस्मै श्रीगुरुवे नमः ॥ ६२ ॥ क्षराक्षरस्वरूपाय शोताय गुरुमूर्तये ॥ आनंदैकरसानंदं
 तस्मै श्रीगुरुवे नमः ॥ ६३ ॥ बोधाय बोधरूपाय शब्दमायाधराय च ॥ नादविंदुस्वरू
 पाय तस्मै श्रीगुरुवे नमः ॥ ६४ ॥ दृष्टा ज्ञानक्रियाशक्तिर्गुरुदेहेव संति च ॥ इति र
 हस्यं महादेवि किमुक्तं ग्रंथकोटिभिः ॥ ६५ ॥ अतिगोप्यं रहस्यं च नंदं यं यस्य कस्य
 चित् ॥ गुरुनक्ताय दातव्यं अन्यथा न कदाचन ॥ ६६ ॥ शतानि च न दातव्यं यद्यपि ब्र
 ह्मसदृशं ॥ श्रीदेव्युवाच ॥ अहो नाथ परं ज्योतिरूपं न वता रक ॥ ६७ ॥ यद्गोप्यं
 मस्ति लोके बत सर्वं च बहस्वमे ॥ ईश्वर उवाच ॥ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि तव स्ते हा
 त्रकीर्तितं ॥ ६८ ॥ गोपनीयं प्रयत्नेन पिंडस्य जीवनं यथा ॥ गुरोर्नाम गुरुं तस्य सर्व
 देवाश्च ब्रह्मणा ॥ ६९ ॥ मंत्रवीर्यं च विजेयं सत्यं सत्यं वराम्यहं ॥ दृष्टा ज्ञानक्रियाश
 क्तिर्यस्य वाक्यात्समुद्भवः ॥ ७० ॥ स्वयमेव महादेवो गुरु इत्यक्षरद्वयं ॥ हेतानंदस्य

पत्रपायहेतुज्ञानस्वरूपिणे ॥ ७१ ॥ हेताहेतमहादेवशांतं गुरुमूर्तये ॥ अमूर्तिं कं नि
 राकारं निर्विकल्पं निरंजनं ॥ ७२ ॥ अतीव विनियोगेषु शांताय गुरुवे नमः ॥ रुक्
 पीतं जगत्सर्वं मे मेकमुद्राचस्वेचरी ॥ ७३ ॥ ~~रुक्मिणी~~ रुक्मिणीमहा मंत्रो गुरु रित्यहं रदयं ॥
 सर्वमंत्रस्वरूपाय निर्गुणाय गुरुणात्मने ॥ ७४ ॥ स्वशब्दमखिलं ध्यायेत्तस्मै श्री
 गुरुवे नमः ॥ शब्दब्रह्मस्वरूपाय निःसंगाय गुरुणात्मने ॥ ७५ ॥ आत्मानमखि
 लं ध्यायेत्तस्मै श्री गुरुवे नमः ॥ सच्चिदानंदरूपाय हरये परमात्मने ॥ ७६ ॥ वारं वा
 ॥ ७७ ॥ इति श्री विश्वसारोद्धार उमामहेश्वर संवादे गुरु रहस्येण पूजाविधानं
 नाम स्तोत्रं समाप्तं ॥ शुभमस्तु ॥ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥